

aquest «apòstol de l'educació popular a Catalunya i a les Illes», com ha estat qualificat per Lluís Maria Mestras.

David Pujol i Fabrelles

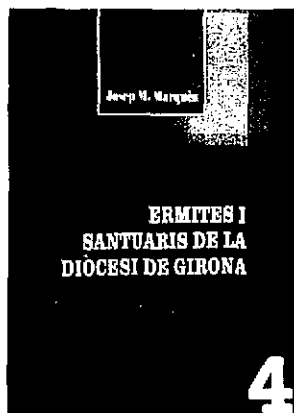

Les ermites des dels arxius

MARQUÈS, Josep M.
Ermites i santuaris de la Diòcesi de Girona.
Diputació de Girona, 2000.
186 pàgines

Avui un patronat guixolenc gestiona amb molt d'èxit l'ermita —ara municipal— de Sant Elm. Un altre grup de la mateixa ciutat, preocupat pel patrimoni, s'interessa per la restauració de la de Sant Amanç. A la comarca, diversos ajuntaments es prenen seriosament el tema de l'ermita de Sant Baldiri, en perill de desaparició. L'arxiprestat de la Costa Brava-Centre celebra el seu jubileu al santuari del Collell. A l'arxiu municipal, molts usuaris en demanen informació, de les ermites i santuaris. També l'agraeixen els pelegrins. Heus ací, doncs, un tema d'actualitat i d'història. En aquest context és evident, per tant, la utilitat i l'interès del darrer llibre publicat per Josep M. Marquès, l'arxiver diocesà. Quan es publiquen tants treballs, i de valor literari i rigor històric tan divers, un tem raonablement que pugui passar desapercebuda aquesta petita gran obra que, després

de la de Montsalvatje (1908-1910) i de la de Mn. Constans (1954) —que es limità als santuaris adjectivats com a «marians», ve a omplir un buit important en la bibliografia gironina. Són de sobres conegudes la capacitat de treball de l'autor —gairebé inhumana— i la seva prolífica producció, una ingent obra d'investigació i difusió de la qual destacarem aquí les guies —com la que ara ressenyem—, els registres de milers i milers de documents i altres repertoris de sòlida erudició adreçats a facilitar la feina d'investigadors i estudiosos. Aquests, que passen hores de treball i de recerca en diferents arxius i biblioteques, saben de la utilitat d'aquestes eines. En el nostre cas, Josep M. Marquès ens facilita la informació documental i bibliogràfica de més de cinc-cents llocs de culte de la diòcesi de Girona, distingeix clarament les ermites dels santuaris i proporciona del conjunt una consideració més general i objectiva que no pas les velles obres ja esmentades. Amb una informació general i ràpida, *Ermites i santuaris de la diòcesi de*

Girona n'assabenta el lector, que hi troba una primera visió panoràmica. I, d'altra banda, orienta l'investigador i l'estudiós del tema, que hi descobreix una font documental i bibliogràfica i un punt de partida a l'hora de conèixer millor i d'aprofitar amb eficàcia el valuós material documental que es conserva, sobretot, a l'Arxiu Diocesà de Girona.

Àngel Jiménez

Un vergelità del segle XIX

El dietari de Pere Martí i Font (1845-1904).
Estudi i transcripció de Salvador Vega i Ferrer.
Ajuntament de Verges, 1998.
75 pàgines.

No recordo, ara, qui va deixar escrita aquella encertada observació que qualsevol quadern de notes, crònica personal, dietari o llibre de memòries de més de cinquanta anys d'antiguitat, al marge de la seva qualitat literària o del valor intrínsec de la seva escriptura, ja té un valor documental remarcable i valuós per allò del pas del temps, l'evolució dels costums, els canvis generacionals, etc. Les curtes memòries de Pere Martí Font (1845-1904), molt ben editades per Salvador Vega i situades històricament en el marc de la vila de Verges a la segona meitat del segle XIX, són interessants perquè hi sentis

bategar un altre temps molt distint del que ens ha tocat viure. Només per això ja mereixen la nostra curiositat, perquè donen testimoniatge d'una vida ordinària, tocada de llums i ombres, d'obstinacions, coratges i defallències, sense massa pretensions, com la de molts de nosaltres.

Pere Martí Font, un home de moltes ocupacions i neguits, que aprèn l'ofici de barber, es fa seminarista i després militar per acabar treballant al servei de l'administració pública, encara troba lleure per entestar-se a escriure, i així explicar-nos les transfiguracions d'una vida grisa en un poble de mil habitants, en un moment històric en què les convulsions socials i polítiques marquen moltes vides. En castellà, com correspon a l'època, i potser per deformació professional, amb una prosa administrativa i eixuta, aixeca acta com fa un notari del que respira i veu. Penso que és dels que creuen que allò que no és escrit només es viu a mitges. Més que deixar-nos impregnar de la seva vida privada, Pere Martí Font escriu la biografia sumària dels membres de la seva família, i descriu els ritmes de la vida en un poble, només alterats per la política i les celebracions de fires, mercats i festes de precepte. Llegides sota aquesta llum, les memòries d'un fill de Verges són un intent prou reeixit de deixar un solc, i de retrobar-se a si mateix a través del mirall de l'escriptura.

Pep Vila

locus amoenus

Pere Duran

